

เหลียวหลัง แลหน้า การปฏิรูปการศึกษาไทย

โดย

ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอาน

I

เหตียวหลัง:

การปฏิรูปการศึกษาไทย
ก่อนการเปลี่ยนแปลง
การปกครอง พ.ศ.2475

การศึกษาเพื่อ
ความทันสมัย
บนรากฐานของ
วัฒนธรรมไทย

- ➔ เป็นการปฏิรูปการศึกษาและพัฒนาระบบ และกระบวนการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่รัชสมัย รัชกาลที่ 5-6-7
- ➔ จากการศึกษาในวัด วัง ครุฑเรือน มาเป็นการศึกษาในโรงเรียน มีการจัดทำโครงการการศึกษา ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของแผนการศึกษาแห่งชาติ
- ➔ มีการจัดทำหลักสูตรที่เหมาะสมกับสังคมไทย จัดตั้งโรงเรียนประถม มัธยม ฝึกอาชีพ ฝึกหัดครู และมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับสภาพ เศรษฐกิจและสังคม
- ➔ เป็นการวางรากฐานการศึกษาสมัยใหม่ต่อเนื่อง ถึงยุคหลังเปลี่ยนแปลง การปกครอง: การศึกษาเพื่อความทันสมัย

II

การปฏิรูปการศึกษา
หลังการเปลี่ยนแปลง
การปกครอง พ.ศ.2475

วางพื้นฐานเพื่อ
ปฏิรูปการศึกษาสู่
สังคมแห่งปัญญาและ
การเรียนรู้

ครั้งที่ 1 พ.ศ.2517: รัฐบาลนายสัญญา ธรรมศักดิ์ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการ
วางพื้นฐานการศึกษา มีนักวิชาการและนักบริหารการศึกษา รวม 22 คน
ทำการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรับฟังความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง เพื่อ
ตอบโจทย์เชิงหลักการสู่ประการ ได้แก่ การศึกษาที่พึงประสงค์มีลักษณะ
อย่างไร จัดเพื่ออะไร เพื่อใครและจัดอย่างไร เสนอรายงานปฏิรูป
“การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม”

II

การปฏิรูปการศึกษา
หลังการเปลี่ยนแปลง
การปกครอง พ.ศ.2475

วางพื้นฐานเพื่อ
ปฏิรูปการศึกษาสู่
สังคมแห่งปัญญาและ
การเรียนรู้

ครั้งที่ 2 พ.ศ.2537: เป็นการปฏิรูปการศึกษาโดยภาคเอกชน นำโดย
นายบัณฑูร ล่ำซำ กรรมการผู้จัดการธนาคารกสิกรไทย ได้สนับสนุนให้มี
การปฏิรูปการศึกษาเป็นกิจกรรมหนึ่ง เนื่องในโอกาสครบ 50 ปี ของธนาคารฯ
โดยเชิญคณะนักวิชาการ นักการศึกษา และผู้บริหาร ทั้งภาครัฐและเอกชนกว่า
30 คน เป็น คณะศึกษา “การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์” แล้วสรุปเป็น
รายงาน “การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์และสู่ความก้าวหน้าและความมั่นคง
ของชาติในทศวรรษหน้า” นำเสนอต่อองค์กรและบุคคลทั้งภาครัฐและเอกชน
เพื่อกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา ในลักษณะ
“ยุทธศาสตร์การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์”

II

การปฏิรูปการศึกษา
หลังการเปลี่ยนแปลง
การปกครอง พ.ศ.2475

วางพื้นฐานเพื่อ
ปฏิรูปการศึกษาสู่
สังคมแห่งปัญญาและ
การเรียนรู้

ครั้งที่ 3 พ.ศ.2542: รัฐบาลนายชวน หลีกภัย ได้แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา ประกอบด้วยนักการเมือง นักการศึกษา นักวิชาการ และนักบริหารการศึกษา ร่วมกันศึกษาวิจัยและประมวลข้อคิดเห็นอย่างกว้างขวาง จัดให้มีการปฏิรูปทางการศึกษาไทยทั้งระบบและกระบวนการ รวมทั้งจัดยกร่าง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติเสนอต่อรัฐสภา เป็น พ.ร.บ.แม่บทของการปฏิรูปและการจัดการศึกษาไทย ตั้งแต่ พ.ศ.2542 ต่อเนื่องถึง พ.ศ.2560

III

แลหน้า:

การปฏิรูปการศึกษา
ตามยุทธศาสตร์ชาติ

20 ปี

ประเทศไทย 4.0

ครั้งที่ 4 พ.ศ.2560 – ปัจจุบัน รัฐบาล คสช. ได้จัดให้มีสภาพัฒนาการศึกษาศึกษาและเสนอยุทธศาสตร์ปฏิรูปประเทศไทยด้านต่างๆ รวมทั้งด้าน การศึกษา ข้อเสนอของสภาพัฒนาการและรัฐบาลได้นำไปเป็นบทบัญญัติ ส่วนหนึ่งของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และ พ.ร.บ.สำคัญด้านต่างๆ รวมทั้งร่าง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ เป็นการปฏิรูปการศึกษาเพื่อ พัฒนาประเทศไทย 4.0 ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579)

ปฏิรูปการศึกษาเพื่อ

การพัฒนา

ประเทศไทย 4.0

III.1 บทบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560

VI

หน้าที่ของ
ปวงชนชาวไทยและ
หน้าที่ของรัฐใน
การเข้ารับและจัด
การศึกษา

ตามรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย
พ.ศ.2560

หน้าที่ของปวงชนชาวไทย

- ➔ มาตรา 50 (4) เข้ารับการศึกษาอบรมในการศึกษาภาคบังคับ
- ➔ พ.ร.บ.การศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545 กำหนดให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับ จำนวน 9 ปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ด เข้าเรียนในสถานศึกษาจนอายุ ย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่จะสอบได้ปีที่เก่าของการศึกษาภาคบังคับ ผู้ปกครองที่ไม่ปฏิบัติตามต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

หน้าที่ของรัฐ

- ➔ มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ โดยไม่เก็บ ค่าใช้จ่าย

III.1 บทบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560

→ หน้าที่ของรัฐ (ต่อ)

รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษิตตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตและจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย

VI
หน้าที่ของ
ปวงชนชาวไทยและ
หน้าที่ของรัฐใน
การเข้ารับและจัด
การศึกษา

ตามรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย
พ.ศ.2560

III.1 บทบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560

VI
หน้าที่ของ
ปวงชนชาวไทยและ
หน้าที่ของรัฐใน
การเข้ารับและจัด
การศึกษา

ตามรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย
พ.ศ.2560

➔ หน้าที่ของรัฐ (ต่อ)

การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตาม วรรคสอง หรือให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามวรรคสาม รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน

ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา และเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุนหรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษีรวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์สันทัดเงิน เข้ากองทุน ได้รับการลดหย่อนภาษีด้วย ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดให้การบริหารจัดการกองทุนเป็นอิสระ และกำหนดให้มีการจ่ายเงินกองทุนเพื่อบรรลุมรรคผลตามประสงค์ดังกล่าว

III.1 บทบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560

การปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

ด้านการศึกษา

- (1) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา ตามมาตรา 54 วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย
- (2) ให้ดำเนินการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนตามมาตรา 54 วรรคหก ให้แล้วเสร็จ ภายในหนึ่งปี นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้
- (3) ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้ง กลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู

VI
หน้าที่ของ
ปวงชนชาวไทยและ
หน้าที่ของรัฐใน
การเข้ารับและจัด
การศึกษา

ตามรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย
พ.ศ.2560

III.1 บทบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560

➔ การปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

ด้านการศึกษา (ต่อ)

(4) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด และปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่ ให้มีคณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระคณะหนึ่งที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง ดำเนินการศึกษา และจัดทำข้อเสนอแนะและร่างกฎหมายให้แล้วเสร็จ และเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายในสองปี นับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง

VI
หน้าที่ของ
ปวงชนชาวไทยและ
หน้าที่ของรัฐใน
การเข้ารับและจัด
การศึกษา

ตามรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย
พ.ศ.2560

III.2

ร่าง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ..... ฉบับผ่าน ครม.

เมื่อ 24 ต.ค. 2561

เรื่องที่เปลี่ยนแปลง

อย่างมีนัยสำคัญจาก

พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ.2542

แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2545

และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553

- ➔ มาตรา 5 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตาม พ.ร.บ.นี้ (เดิมให้ ร.ม.ต. ศึกษาธิการรักษาการ)
- ➔ มาตรา 11 กำหนดการศึกษาภาคบังคับเป็นสิบสองปี เริ่มแต่การศึกษาก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับ (เดิมบังคับ 9 ปี นับจาก ป.1)
- ➔ มาตรา 16 การจัดการศึกษา สามระบบ : การศึกษาเพื่อคุณวุฒิ, เพื่อการดำรงชีวิต, ตามอัธยาศัย (เดิมการศึกษาในระบบ, นอกกระบบ, ตามอัธยาศัย)
- ➔ มาตรา 28 ให้มีหน่วยงานอิสระของรัฐ: สถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติ ทำหน้าที่ศึกษาวิจัย สร้างองค์ความรู้ พัฒนาและเผยแพร่ หลักสูตรแกนกลาง ฯลฯ

III.2

ร่าง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ..... ฉบับผ่าน ครม.

เมื่อ 24 ต.ค. 2561

เรื่องที่เปลี่ยนแปลง
อย่างมีนัยสำคัญจาก
พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ.2542

แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2545

และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553

- ➔ มาตรา 37, 39 และ 42 เน้นสถานศึกษาเป็นองค์กรหลักที่มีความเป็นอิสระในการจัดการศึกษา โดยมี คณะกรรมการสถานศึกษาทุกระดับ
- ➔ มาตรา 57, 59 และ 61 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ กำกับดูแลระบบการศึกษา และกระจายอำนาจ การจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษา โดยจัดให้มีสมัชชาการศึกษา ระดับจังหวัดเพื่อศึกษา และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการศึกษาของจังหวัด (เดิมกำหนดให้มีเขตพื้นที่ แทนจังหวัด)
- ➔ มาตรา 62-64 จัดระบบการพัฒนาคุณภาพ มีทั้งระบบประกันคุณภาพการศึกษา, ประเมินคุณภาพ, และรับรองคุณภาพ (เดิมมีระบบประกันคุณภาพภายในและภายนอก)

III.2

ร่าง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ..... ฉบับผ่าน ครม.
เมื่อ 24 ต.ค. 2561

เรื่องที่เปลี่ยนแปลง
อย่างมีนัยสำคัญจาก
พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ.2542
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)
พ.ศ. 2545
และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553

➔ มาตรา 85-93 จัดให้มีคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน มีอำนาจและหน้าที่จัดทำ แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนงบประมาณ แผนอัตรากำลังคน นโยบายการศึกษาของชาติทุกระบบและทุกระดับ จัดทำและ พัฒนากฎหมายการศึกษา นโยบายและทิศทางการทำวิจัยและ นวัตกรรม สนับสนุน การดำเนินการของสมาคมการศึกษา ระดับจังหวัด สนับสนุนการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา มีสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ เป็นส่วน ราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล (เดิมมีสภากาการศึกษา ของ กระทรวงศึกษาธิการ ที่มีอำนาจและหน้าที่น้อยกว่า และเป็น หน่วยงานระดับกระทรวงที่มี ร.ม.ต. ศึกษาธิการเป็นประธาน)

III.3

เปรียบเทียบสาระบัญญัติสำคัญระหว่าง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ

ฉบับ พ.ศ.2542

1. หมวด 1 บททั่วไป: ความมุ่งหมายและหลักการ
2. หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา
3. หมวด 3 ระบบการศึกษา
4. หมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา 3 รูปแบบ ในระบบ
นอกระบบ และตามอัธยาศัย
5. หมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา

ฉบับร่าง (ผ่านมติ ค.ร.ม. 2561)

1. หมวด 1 หน้าที่ของรัฐด้านการศึกษา
ส่วนที่ 1 บททั่วไป: กำหนดให้รัฐมีหน้าที่จัด
การศึกษา
ส่วนที่ 2 : ความมุ่งหมายและหลักการ
2. หมวด 2 สิทธิและหน้าที่
3. หมวด 3 การจัดการศึกษา
ส่วนที่ 1 ระบบการศึกษา
การจัดการศึกษา 3 ระบบ เพื่อคุณภาพตาม
ระดับ เพื่อการดำรงชีวิตและตามอัธยาศัย

III.3

เปรียบเทียบสาระบัญญัติสำคัญระหว่าง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ

ส่วนที่ 1 การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ จัด
ในรูปสภาและคณะกรรมการสี่องค์กร:
สภาการศึกษา คณะกรรมการศึกษาขั้น
พื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และ
คณะกรรมการการอุดมศึกษา การจัดการ
ศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึด “เขตพื้นที่
การศึกษา”

ส่วนที่ 2 การบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 3 การบริหารและการจัดการศึกษาเอกชน

6. หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา:
ภายในและภายนอก

ส่วนที่ 2 หลักสูตรและการประเมินผล

ให้มีสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติ

ส่วนที่ 3 สถานศึกษา

ให้สถานศึกษาของรัฐมีความเป็นอิสระในการ
บริหารจัดการทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ
บริหารงานบุคคลและบริหารทั่วไป

โครงสร้างการกำกับดูแลสถานศึกษาให้
เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือตามที่
กำหนดในกฎกระทรวงโดยคำแนะนำของ
คณะกรรมการนโยบาย

ส่วนที่ 4 ครูและบุคลากรทางการศึกษา

III.3

เปรียบเทียบสาระบัญญัติสำคัญระหว่าง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ

7. หมวด 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
กำหนดให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและ
ศึกษานิเทศก์เป็นวิชาชีพชั้นสูง ที่ต้องมี
ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ภายใต้การ
กำกับดูแลขององค์กรวิชาชีพ (คุรุสภา)
กำหนดให้มีองค์กรกลางบริหารบุคคลของ
ข้าราชการครู
8. หมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

4. หมวด 4 ครูและบุคลากรทางการศึกษา
5. หมวด 5 การพัฒนาและการกำกับดูแลระบบ
การศึกษา
ส่วนที่ 1 การจัดการและการกำกับดูแลกำหนดให้
กระทรวงศึกษา กระจายอำนาจการ
บริหารไปยังสถานศึกษาในแต่ละจังหวัด
ให้มีสมัชชาการศึกษาระดับจังหวัด

III.3

เปรียบเทียบสาระบัญญัติสำคัญระหว่าง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ

9. หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

กำหนดให้รัฐต้องจัดสรรคลื่นความถี่เพื่อ
ใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษา
กำหนดให้มีการระดมทุนเพื่อจัดตั้ง
กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
จากเงินอุดหนุนของรัฐ ค่าสัมปทาน
และผลกำไรจากการดำเนินกิจการด้าน
สื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ
และโทรคมนาคม

ส่วนที่ 2 การพัฒนาคุณภาพระบบการศึกษา

กำหนดให้กระทรวงศึกษา จัดทำ
ข้อกำหนดด้านคุณภาพการจัดการศึกษา
กำหนดให้มีสถานศึกษา มีการประกัน
คุณภาพการศึกษาตามข้อกำหนด
กำหนดให้มีการประเมินคุณภาพ
การศึกษาโดยหน่วยงานภายนอก
กำหนดให้มีการรับรองคุณภาพโดย
หน่วยงานภายนอก

III.3

เปรียบเทียบสาระบัญญัติสำคัญระหว่าง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ

บทเฉพาะกาล

ให้จัดตั้งสำนักงานปฏิรูปการศึกษาเป็นองค์กร
มหาชนเฉพาะกิจ ในระยะไม่เกิน 3 ปีแรกของการ
ปฏิรูปการศึกษา เพื่อจัดโครงสร้าง จัดระบบครู
คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา จัดระบบ
ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ร่างและ
เสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้อง
กับ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ

ส่วนที่ 3 ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการศึกษาและการ
เรียนรู้ กำหนดให้มีศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อ
การศึกษาแห่งชาติเป็นหน่วยงานอิสระใน
กำกับของคณะกรรมการนโยบาย

ส่วนที่ 4 การวิจัยและวิชาการ

ให้คณะกรรมการนโยบายกำหนดนโยบายและ
ทิศทางของการทำวิจัยและพัฒนานวัตกรรม
เกี่ยวกับการจัดการศึกษาและระบบการศึกษา
โดยสำนักงานอาจดำเนินการเอง หรือ
มอบหมายให้หน่วยงานอื่นดำเนินการ

III.3

เปรียบเทียบสาระบัญญัติสำคัญระหว่าง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ

6. หมวด 6 แผนการศึกษาแห่งชาติและทรัพยากรเพื่อ
การศึกษาและการเรียนรู้

ส่วนที่ 1 กำหนดให้คณะกรรมการนโยบาย เป็น
ผู้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ เสนอ
คณะรัฐมนตรีเพื่อทรงมีพระบรมราช
โองการให้ใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ

ส่วนที่ 2 การดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ
และการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษา

ส่วนที่ 3 การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การ
ดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

ส่วนที่ 4 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

III.3

เปรียบเทียบสาระบัญญัติสำคัญระหว่าง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ

7. หมวด 7 คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ

จัดให้มีคณะกรรมการประกอบด้วย

- (1) นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน
- (2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นรองประธานคนที่ 1
- (3) รัฐมนตรีกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ และนวัตกรรม เป็นรองประธานคนที่ 2
- (4) กรรมการโดยตำแหน่ง ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ปลัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ และนวัตกรรม
ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงมหาดไทย
ปลัดกระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข และผู้อำนวยการ
สำนักงานงบประมาณ

III.3

เปรียบเทียบสาระบัญญัติสำคัญระหว่าง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ

(5) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่างๆ วาระ 3 ปี

(6) เลขาธิการคณะกรรมการ เป็นกรรมการและเลขานุการ
บทเฉพาะกาล

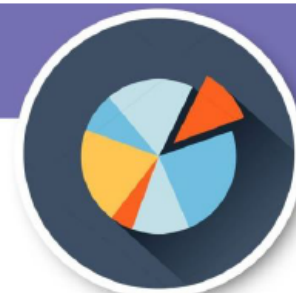
ให้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการศึกษา
แห่งชาติ ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่
พระราชบัญญัติใช้บังคับ

ให้โอนอำนาจหน้าที่ของสภากาการศึกษาและของ
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา
ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ไปเป็นของ
คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ

บรรดากฎหมาย ฯลฯ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อน ให้ยังคงใช้ได้ต่อไป
เพียงเท่าที่ไม่ขัดแย้งกับ พ.ร.บ.นี้ แต่ไม่เกิน 2 ปี นับแต่วันที่
มีคณะกรรมการนโยบายตามพระราชบัญญัตินี้

III.4 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579

ผลการพัฒนาการศึกษาไทยที่ผ่านมา

การพัฒนาการศึกษา กับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

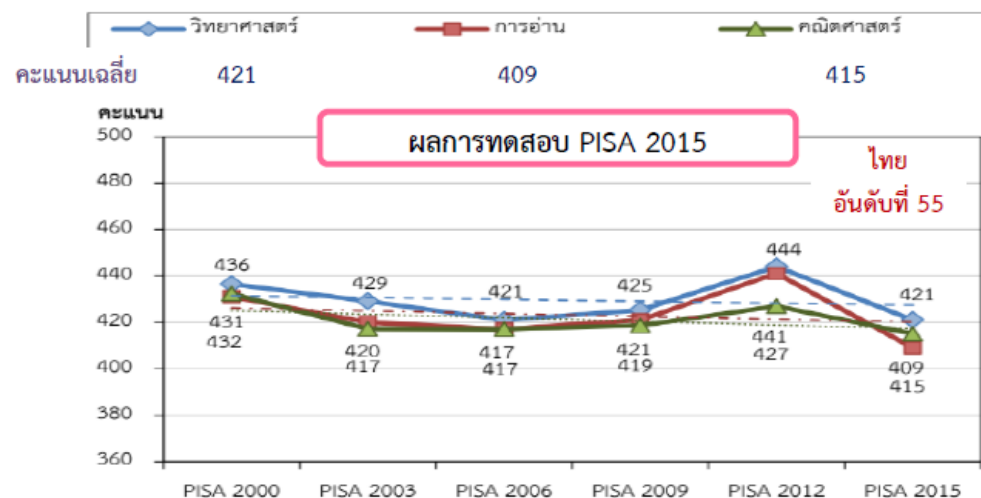
- ขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของประเทศไทยเทียบกับนานาชาติมีอันดับลดลง (IMD)
- ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยในเวทีเศรษฐกิจโลก (WEF)

ตัวชี้วัด ๕ ตัวที่มีอันดับลดลงล้วนเป็นตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ ได้แก่

- คุณภาพการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา
- คุณภาพระบบการศึกษา
- คุณภาพการจัดการศึกษาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์
- คุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา
- ความสามารถในการวิจัยและการให้บริการฝึกอบรม

สมรรถนะด้านการศึกษาของประเทศไทยในเวทีสากลยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ

ผลการประเมิน TIMSS 2011 ระดับชั้น ป.4 และ TIMSS 2015 ระดับชั้น ม.2

หน่วย : คะแนน

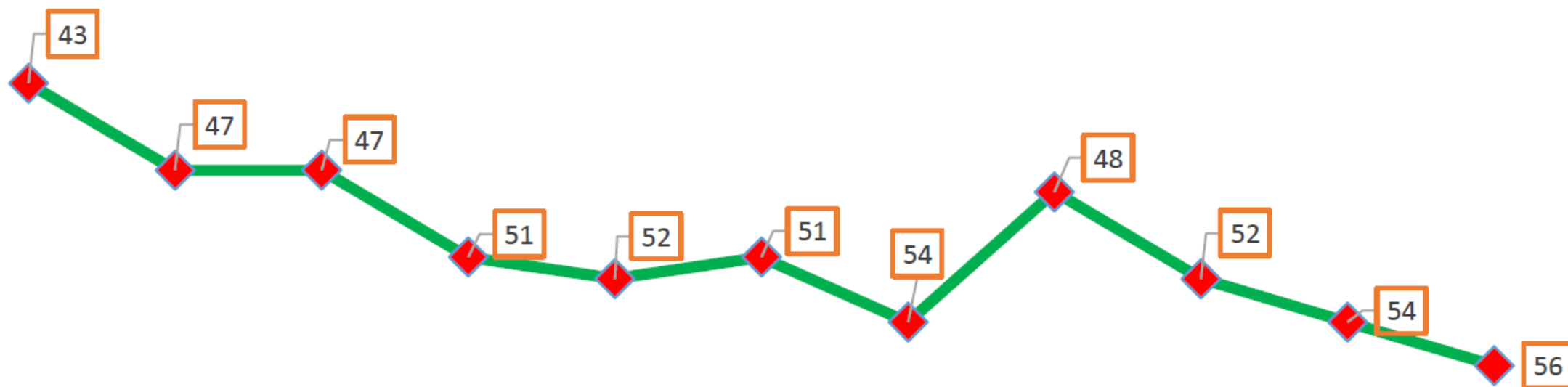
ประเทศ	คะแนนเฉลี่ย ป.๔	
	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์
สิงคโปร์	๖๐๖ (๑)	๕๘๗(๑)
เกาหลีใต้	๖๐๕ (๒)	๕๘๓ (๒)
ฮ่องกง	๖๐๒ (๓)	๕๗๖ (๓)
จีน-ไทเป	๕๗๓ (๔)	๕๕๗ (๔)
ญี่ปุ่น	๕๖๕ (๕)	๕๕๒ (๕)
ไทย	๔๕๘ (๑๔๔)	๔๖๖ (๑๓๗)

ประเทศ	คะแนนเฉลี่ย ม.๒	
	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์
สิงคโปร์	๖๒๓ (๑)	๕๙๗ (๑)
เกาหลีใต้	๖๐๖ (๒)	๕๗๓ (๒)
จีน-ไทเป	๕๗๓ (๓)	๕๖๗ (๓)
ฮ่องกง	๕๖๔ (๔)	๕๕๖ (๔)
ญี่ปุ่น	๕๖๖ (๕)	๕๔๖ (๕)
มาเลเซีย	๔๖๕ (๑๓๔)	๔๗๖ (๑๓๓)
ไทย	๔๖๓ (๑๓๖)	๔๕๖ (๑๓๖)

ที่มา : สรุปผลการวิจัยโครงการ TIMSS 2011 ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, ๒๕๕๒) และสรุปผลการวิจัยโครงการ TIMSS 2015 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, ๒๕๕๗)

ที่มา: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2559

ผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน
ด้านการศึกษาของประเทศไทย (IMD) ปี ๒๕๕๑ - ๒๕๖๑

ปี 2551(55) ปี 2552 (57) ปี 2553 (58) ปี 2554 (59) ปี 2555 (59) ปี 2556 (60) ปี 2557 (60) ปี 2558 (61) ปี 2559 (61) ปี 2560 (63) ปี 2561 (63)

ที่มา : IMD World Competitiveness Yearbook 2008-2018

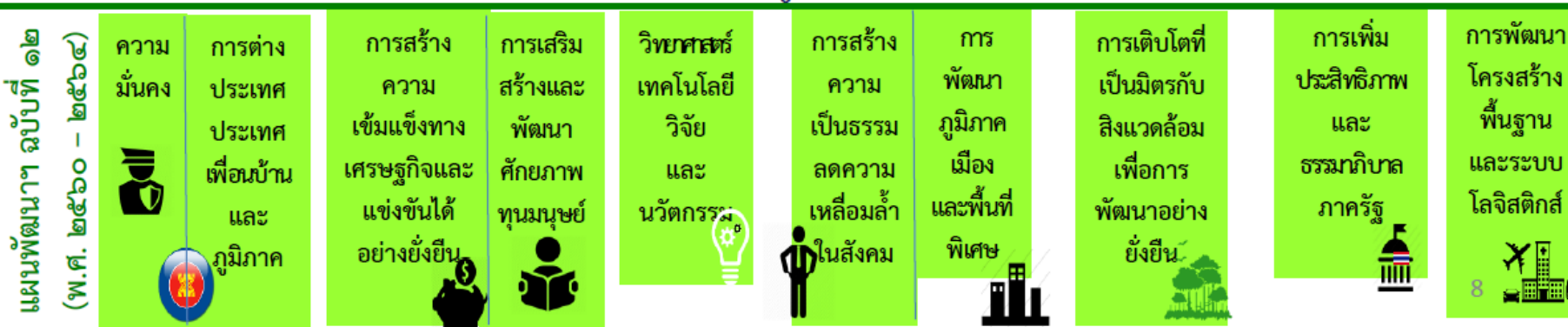
ตัวเลขในวงเล็บคือ จำนวนประเทศทั้งหมดที่เข้าร่วมการจัดอันดับ

ความสอดคล้องของยุทธศาสตร์

ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ กับ แผนการศึกษาแห่งชาติ

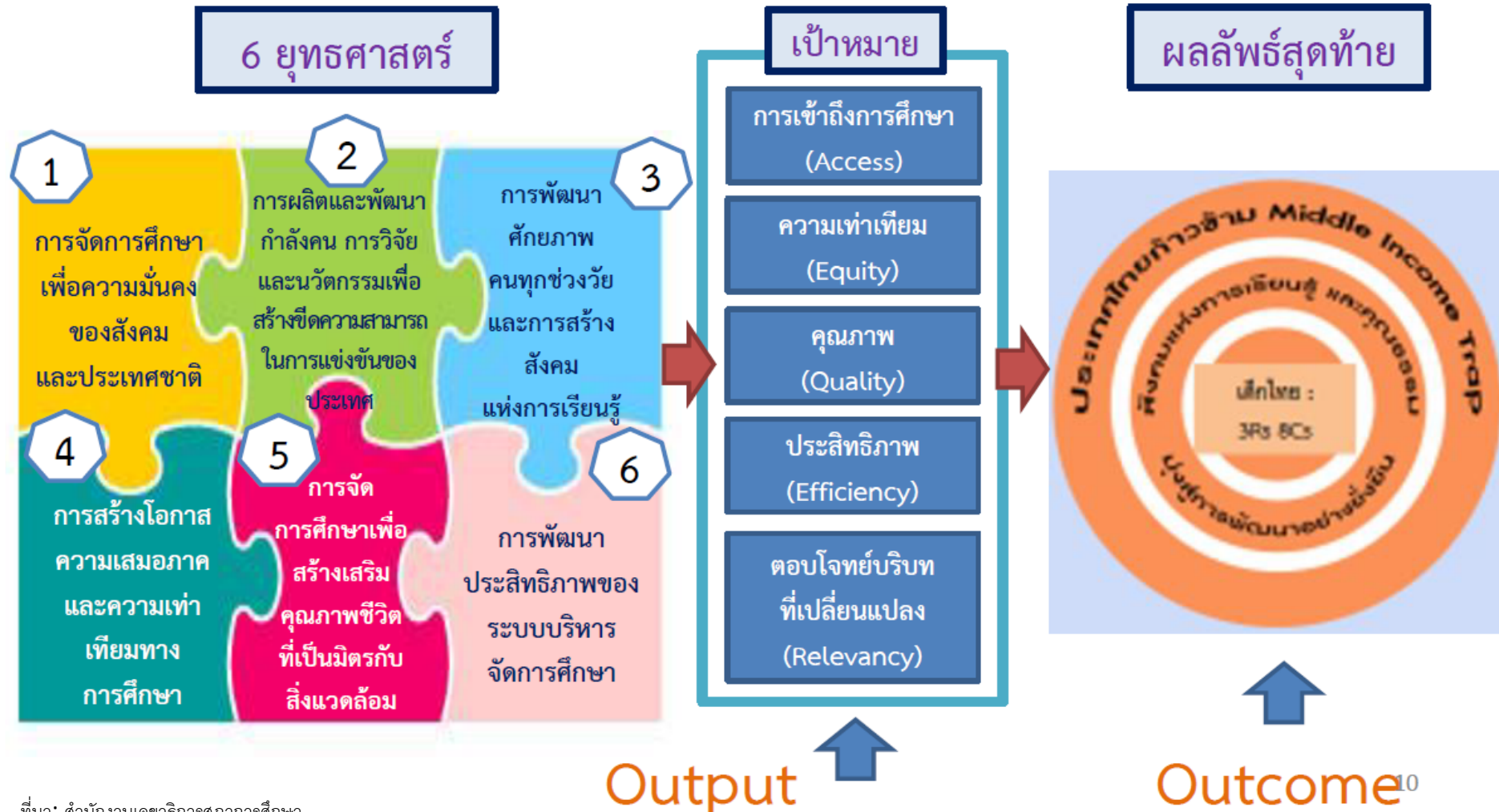
การศึกษา ๔.๐ : ผู้เรียนสร้างนวัตกรรมได้

กรอบแนวคิดแผนการศึกษาแห่งชาติ

วิสัยทัศน์

“คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21”

IV บทสรุป

ประเทศไทยในระยะหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475
รัฐบาลได้จัดให้มีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงทั้ง
ในประชาคมโลกและภายในประเทศถึง 4 ครั้ง แต่การนำผลการปฏิรูปไปสู่
การปฏิบัติยังไม่บรรลุเป้าหมาย การศึกษายังไม่สามารถพัฒนาคนไทยและ
ช่วยขับเคลื่อนให้ประเทศไทยแข่งขันได้ในประชาคมโลก
การปฏิรูปการศึกษา ครั้งที่ 4 ที่กำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบันจึงเป็น
ส่วนสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เพื่อพัฒนาประเทศไทยให้ มั่นคง
มั่งคั่ง และยั่งยืน ถือเป็นการปฏิรูปการศึกษารั้งสำคัญที่จะมีผลผูกพัน
ต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ.2560-2579 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติและกฎหมายอื่นๆ ที่จะออกมารองรับการปฏิรูป
การศึกษา

เหลียวหลัง แลหน้า การปฏิรูปการศึกษาไทย

โดย

ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอาน